

De twaalfde nacht JO ROETS/LAIKA & RO THEATER foto Pan Sok

soonlijkheid is er daar één van. Ik ben ervan overtuigd dat je daar als acteur mee bezig moet zijn, dat het meespeelt op de scène.

ETCETERA Wat bedoel je dan met 'persoonlijkheid'?

JOCHEMS Ik heb het over wat een persoon bezighoudt, hoe die daar vorm aan geeft en erachter kan staan. Wat maakt mij tot Gert Jochems en niet mijn broer? Enkele dagen geleden zag ik *Da' isss...!* (HetPaleis, tekst en regie: Peter De Graef). Ik vond het mooi om te horen dat heel veel dingen eigenlijk maar samenraapsels van kenmerken

zijn. Gert Jochems is gewoon een verzameling kenmerken, maar op een gegeven moment is dat je identiteit. Je moet je bewust zijn van je kenmerken, het helpt je om keuzes te maken. Ik ben een enorme twijfelaar, maar het feit dat ik me bewust ben van die twijfel, maakt dat ik er niet noodzakelijk onzeker van word. Het heeft met groeien te maken. Volwassen worden hangt heel sterk samen met op een scène staan. Toen ik wegging van de toneelschool was ik heel sterk aan alles gaan twijfelen: of ik nog wel wilde acteren en wat ik zou gaan doen met mijn leven. Mijn deelname aan de repetities van *Napolejong* en het feit

dat ik me daar helemaal kon ingooien, heeft ervoor gezorgd dat ik een stukje zekerheid opbouwde, waarmee ik weer verder kon. Die twijfel, zoals elke mens waarschijnlijk wel twijfelt, komt geregeld terug, maar je groeit daar ook in. Ook door kinderen te krijgen en de rol van vader te spelen leer je ontzettend veel. Je vertrekt van wat je van je eigen vader hebt gezien en van je twijfels, maar uiteindelijk leer je het wel door het te doen en bouw je er zekerheid mee op... die je dan ook weer in twijfel kan trekken, maar toch.

ETCETERA Je had het al over het belang van beweging in de ruimte. Hoe belangrijk is het element tijd?

JOCHEMS Ritme en timing zijn enorm belangrijk. Het is moeilijk te omschrijven hoe je daar een gevoel voor ontwikkelt. Door te doen en te ondervinden, door fouten te maken ook. Maar het is toch vooral een aanvoelen. Heel het proces van wie je geworden bent, speelt daarin mee. Mijn vader vind ik zelf een heel grappig iemand. Ik denk dat ik veel van hem heb meegekregen. Vroeger waren er geen echte jeugdprogramma's op televisie, maar de filmpjes van Laurel en Hardy of Charlie Chaplin kenden bij ons thuis enorm veel succes. Ook mijn vader beleefde daar veel plezier aan. Ik keek soms meer naar hem dan naar de televisie. Ik vroeg hem ook dikwijls hoe het kwam dat dat zo grappig was. Je ontwikkelt je als acteur ook heel sterk door te kijken naar mensen. Neem nu mijn jongste zoon-tje die een bal probeert te pakken die op de grond ligt. Hoe hij ernaartoe wandelt en tegen de bal trapt nog voor hij hem heeft kunnen pakken, en er weer opnieuw achteraan gaat, en er weer tegen trapt. Dat is pure slapstick, de beste timing die je je maar kan indenken. Als je dat gaat reproduceren, moet je je heel bewust zijn van wat je gaat doen terwijl je juist andere bewegingen aanzet voor je publiek. Wanneer je bijvoorbeeld tegen een deur aanloopt, moet je heel goed weten waar de deur is, maar intussen de andere kant opkijken. Een goede timing ontwikkel je door je bewust te zijn van de spanning die het publiek voelt eenmaal de code gezet is. Wanneer het publiek weet dat er iets zal gebeuren, kan je de tijd gaan rekken. In *De twaalfde nacht* is er de scène waarin Marie en Andries een brief voor Malvolio op de grond leggen. Ik kom er, al vegend, met mijn vuilblik in de buurt. Ik weet op dat moment heel goed dat het publiek de brief heeft zien liggen. De toeschouwer weet dat die brief voor mij bedoeld is en verwacht dus dat er iets zal gebeuren. Op